

Kristus je počiatkom nových ľudských dejín

„Nikto sa nestane kresťanom len zo svojej vlastnej vôle, ale iba zo stretnutia s Ježišom Kristom“ – túto základnú skutočnosť zdôraznil vo svojej katechéze pápež Benedikt XVI. počas generálnej audiencie. Svätý Otec pokračoval v rozprave o apoštolovi Pavlovi, pričom svoju pozornosť sústredil na tému novosti, ktorú Kristus priniesol do ľudských dejín. Osobitne sa pozastavil nad hlbokým významom sviatostí krstu, Eucharistie a

Cirkvi ako Kristovho
mystického tela, čo je zároveň
aj ústrednou témou Pavlovho
učenia...

12.01.2009

...nia.

Drahí bratia a sestry,

nasledujúc sv. Pavla, v
predchádzajúcej stredajšej katechéze
sme si všimli dve skutočnosti. Po
prvé, naše ľudské dejiny sú od
počiatku zamorené zneužitím
stvorenej slobody, ktorá sa chce
emancipovať od Božej vôle. No takto
nenachádza pravú slobodu, ale
stavia sa proti pravde a v dôsledku
toho falzifikuje naše ľudské
skutočnosti. Falzifikuje
predovšetkým naše základné vzťahy:

vzťah s Bohom, vzťah medzi mužom a ženou i medzi človekom a zemou.

Povedali sme, že toto zamorenie našich dejín sa šíri do celého ich tkaniva a že táto zdedená porucha sa neprestajne zväčšuje a teraz je viditeľná všade. To je prvá vec.

Druhá skutočnosť je táto: od sv. Pavla sme sa naučili, že existuje nový začiatok v dejinách a dejín v Ježišovi Kristovi, ktorý je človekom i Bohom. S Ježišom, ktorý prichádza od Boha, začínajú nové dejiny, tvorené jeho pritakaním Otcovi, a teda nezaložené na pýche falošnej emancipácie, ale na láske a pravde.

Teraz sa však vynára otázka: Ako môžeme do tohto nového začiatku, do týchto nových dejín vstúpiť my? Ako tieto nové dejiny prichádzajú ku mne? S prvými, zamorenými dejinami sme nevyhnutne spojení svojím biologickým pôvodom, tým, že všetci sme súčasťou jedného tela

ľudstva. Ako však vzniká spoločenstvo s Ježišom, nové zrodenie, ktorým sa stávame časťou nového ľudstva, ako sa toto uskutoční? Ako vstupuje Ježiš do môjho života, do mojej existencie? Základná odpoveď sv. Pavla a celého Nového zákona znie: cez pôsobenie Ducha Svätého.

Ak prvé dejiny nastávajú, takpovediac, cez biológiu, tak druhé prichádzajú s Duchom Svätým, Duchom zmŕtvychvstalého Krista. Tento Duch stvoril na Turíce začiatok nového ľudstva, nového spoločenstva, Cirkvi, Kristovho tela.

Musíme však byť ešte konkrétnejší. Ako sa tento Kristov Duch, Duch Svätý môže stať mojím Duchom? Odpoveď je, že tromi spôsobmi, no vzájomne úzko prepojenými. Prvý je tento: Duch Svätý klope na bránu môjho srdca, vnútorne sa ma dotýka. Nové ľudstvo však musí byť pravým

telom a Duch nás musí znovu zjednotiť a skutočne z nás vytvoriť nové spoločenstvo. Charakteristikou nového začiatku totiž je, že prekonáva rozdelenia a zhromažďuje rozptýlených, preto tento Kristov Duch používa dva prvky viditeľného zhromažďovania: prostredníctvom Božieho slova a ohlasovania a cez sviatosti, najmä krstu a Eucharistie. V Liste Rimanom sv. Pavol hovorí: „Lebo ak svojimi ústami vyznávaš: ‚Ježiš je Pán!‘ a vo svojom srdci uveríš, že Boh ho vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený“ (10, 9). To znamená, že budeš súčasťou nových dejín, dejín života, a nie smrti. Svätý Pavol pokračuje: „Ale ako budú vzývať toho, v ktorého neuverili? A ako uveria v toho, o ktorom nepočuli? A ako počujú bez kazateľa? A ako budú kázať, ak nie sú poslaní?“ (10, 14 – 15). A na inom mieste stručne hovorí, že „viera je z hlásania“ (Rim 10, 17). Viera teda nepochádza z nášho rozmýšľania, z

našej reflexie, ale je niečím novým, čo nemôžeme vynájsť, ale iba prijať ako dar, ako niečo nové od Boha. A viera nepochádza z čítania, ale z počúvania. Nie je len vnútorným vyznaním, ale vzťahom s Niekým. Predpokladá stretnutie s ohlasovaním, predpokladá existenciu druhého, toho, kto zvestuje a vytvára spoločenstvo.

A napokon ohlasovanie: ten, kto ohlasuje, nehovorí sám od seba, ale je poslaný. Je súčasťou štruktúry poslania, ktoré sa začalo Ježišom, poslaným od Otca, potom prechádza na apoštolov – slovo apoštoli značí „poslaní“ – a pokračuje v službe, v poslaní, ktoré apoštoli odovzdali ďalším. Nové tkanivo dejín sa ukazuje v tejto štruktúre jednotlivých poslaní, v ktorej počujeme hovoriť v konečnom dôsledku samého Boha. Jeho osobné Slovo, jeho Syn, k nám hovorí a prichádza k nám. Slovo sa v Ježišovi

stalo telom, aby skutočne vytvorilo nové ľudstvo. Preto sa slovo ohlasovania stáva sviatosťou v krste, ktorý je znovuzrodením z vody a z Ducha, ako hovorí sv. Ján. V šiestej kapitole Listu Rimanom sv. Pavol hovorí o krste veľmi do hĺbky. Počuli sme ten text, ale možno bude užitočné ho zopakovať: „Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom“ (6, 3 – 4).

V tejto katechéze, prirodzene, nemôžem zachádzať do podrobnej interpretácie tohto neľahkého textu. Chcel by som spomenúť iba tri skutočnosti. Prvá: „boli sme pokrstení“ je trpný rod. Nikto nemôže pokrstiť sám seba, potrebuje druhého. Nikto sa nemôže stať kresťanom sám od seba. Stať sa

kresťanmi je pasívny proces. Iba pomocou druhého sa môžeme stať kresťanmi. A tým „druhým“, kto z nás robí kresťanov a dáva nám dar viery, je v prvom rade spoločenstvo veriacich, Cirkev. Od Cirkvi prijímame vieru, krst. A bez toho, aby sme sa nechali formovať jej spoločenstvom, sa kresťanmi nestaneme. Autonómne kresťanstvo, autoprodukt, je vnútorne protirečivé. Tým druhým je teda v prvom rade spoločenstvo veriacich, Cirkev, v druhom rade však ani toto spoločenstvo nekoná samo zo seba, podľa vlastných predstáv a želaní. Aj toto spoločenstvo je v rovnakom pasívnom stave. Jediné Kristus môže tvoriť Cirkev. Kristus je pravým darcom sviatostí. To je prvý fakt: nikto nekrstí sám seba; nikto nerobí sám seba kresťanom. Kresťanmi sa stávame.

Druhá skutočnosť je táto: krst je viac než len obmytie vodou. Je to smrť a

vzkriesenie. Sám Pavol opisuje v Liste Galatánom svoj životný obrat, ku ktorému došlo pri stretnutí so zmŕtvychvstalým Kristom slovami: zomrel som. V tomto okamihu začína skutočne nový život. Stať sa kresťanom je viac ako len nejaká plastická operácia, ktorá by pridala k našej viac-menej úplnej existencii niečo pekné. Je to nový začiatok, znovuzrodenie: smrť a zmŕtvychvstanie. Pravdaže, v zmŕtvychvstaní bude vzkriesené to, čo bolo v predošlom živote dobré.

Tretia skutočnosť súvisí s tým, že súčasťou sviatosti je matéria. Kresťanstvo nie je len čisto duchovná skutočnosť. Zahŕňa v sebe aj kozmos. Vzťahuje sa na novú zem a nové nebo. Vraciame sa tak k posledným slovám textu sv. Pavla, kde hovorí, že môžeme „žiť novým životom“. To je podnet na spytovanie svedomia pre nás všetkých: žiť novým životom. Tolko o krste.

Prejdime teraz k sviatosti Eucharistie. V minulých katechézach som ukázal, s akou hlbokou úctou sv. Pavol doslovne odovzdáva tradíciu o Eucharistii, ktorú prevzal od samotných svedkov poslednej noci. Tieto slová odovzdáva ako drahocenný poklad, zverený do jeho vernej správy. A tak v týchto slovách počujeme naozaj autentických svedkov poslednej noci. Vypočujme si slová apoštola Pavla: „Veď ja som od Pána prijal, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, vzdával vďaky, lámal ho a povedal: ‚Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku‘“ (1 Kor 11, 23 – 25). Je to nevyčerpatelný text.

Aj v tejto katechéze môžem k nemu povedať len dve poznámky. Pavol odovzdáva Pánove slová o kalichu takto: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi.“ V týchto slovách sa skrýva narážka na dva zásadné texty

Starého zákona. Prvý sa týka príslubu novej zmluvy v Knihe proroka Jeremiáša. Ježiš hovorí učeníkom i nám: teraz, v tejto hodine, sa mnou a mojou smrťou uskutočňuje nová zmluva; mojou krvou sa začínajú vo svete nové dejiny ľudstva. V týchto slovách je však prítomná aj narážka na okamih uzatvorenia zmluvy na Sinaji, kde Mojžiš povedal: „Hľa, toto je krv zmluvy, ktorú Pán uzavrel s vami na základe všetkých týchto slov!“ (Ex 24, 8). Išlo o krv zvierat. Zvieracia krv mohla byť len výrazom túžby, očakávaním pravej obety, pravého kultu. Darom kalicha nám Pán dáva pravú obetu. Jedinou pravou obetou je Synova láska. Darom tejto lásky, večnej lásky, vstupuje svet do obdobia novej zmluvy. Sláviť Eucharistiu znamená, že Kristus nám dáva sám seba, svoju lásku, aby nás pripodobnil sebe samému a vytvoril tak nový svet.

Druhý dôležitý aspekt náuky o Eucharistii nachádzame v tom istom Prvom liste Korintánom, kde sv. Pavol hovorí: „Nie je kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, účasťou na Kristovej krvi? A chlieb, ktorý lámeme, nie je účasťou na Kristovom tele? Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe“ (1 Kor 10, 16 – 17). Z týchto slov vysvitá tak osobný, ako aj komunitný charakter sviatosti Eucharistie. Kristus sa osobne zjednocuje s každým z nás, ale ten istý Kristus sa zjednocuje aj s mužom a ženou, ktorí stoja vedľa mňa. Je chlebom pre mňa i pre toho druhého. Tak Kristus zjednocuje všetkých so sebou a zjednocuje nás všetkých navzájom. Vo svätom prijímaní prijímame Krista, ale Kristus sa rovnako spája s mojím blížnym: Kristus a blížny sú v Eucharistii neoddeliteľní. A tak sme všetci jeden chlieb, jedno telo.

Eucharistia bez solidarity s druhými je zneužitá Eucharistia. A tu sme pri koreni a zároveň v jadre náuky o Cirkvi ako Kristovom tele, tele zmŕtvychvstalého Krista.

Tu vidíme celý realizmus tejto náuky. Kristus nám dáva v Eucharistii svoje telo, so svojím telom dáva seba samého a tak z nás robí svoje telo, zjednocuje nás so svojím vzkrieseným telom.

Keď človek požíva normálny chlieb, počas trávenia sa chlieb stáva jeho telom, v podstate sa teda premieňa na ľudský život. Vo svätom prijímaní však dochádza k opačnému procesu. Kristus Pán nás asimiluje do seba, uvádza nás do svojho osláveného tela a tak sa všetci spoločne stávame jeho telom.

Kto by si prečítal iba dvanástu kapitolu Prvého listu Korinťanom, mohol by si myslieť, že výraz Kristovo telo ako organizmus

rôznych chariziem je iba akýmsi sociologicko-teologickým prirovnaním. V rímskej politológii sa toto porovnanie s telom s rôznymi údmi, ktoré tvoria jeden celok, skutočne používalo na opísanie štátu, aby sa vyjadrilo, že štát je organizmus, v ktorom má každý svoju funkciu, a toto množstvo a rôznorodosť funkcií vytvára jedno telo, v ktorom má každý svoje miesto.

Po prečítaní iba tejto dvanástej kapitoly Prvého listu Korinťanom si možno myslieť, že Pavol má na mysli len toto, a tak ide o akúsi sociológiu Cirkvi. Keď však vezmeme do úvahy aj desiatu kapitolu, vidíme, že realita Cirkvi je úplne iná, oveľa hlbšia a pravdivejšia ako štát – organizmus. Kristus nám totiž naozaj dáva svoje telo a robí z nás svoje telo. Stávame sa skutočne jedno s telom vzkrieseného Krista, a takto sme zjednotení aj navzájom. Cirkev teda

nie je iba akousi korporáciou ako štát, ale je skutočne telom. Nie je jednoducho organizáciou, ale skutočným organizmom.

Na záver ešte krátka zmienka o sviatosti manželstva. V Prvom liste Korintánom sa nachádza len niekoľko narážok na ňu, v Liste Efezanom je však podaná skutočne hlboká teológia manželstva. Pavol definuje manželstvo ako „veľké tajomstvo“ a dodáva: „hovorím o Kristovi a Cirkvi“ (Ef 5, 32). V tomto úryvku je potrebné zdôrazniť určitú reciprocitu, ktorá vzniká vo vertikálnom rozmere. Vzájomné podriadenie (manželov) si musí osvojiť jazyk lásky, ktorá má svoj vzor v láske Krista voči Cirkvi. Tento vzťah Krista k Cirkvi ukazuje ako primárny teologálny aspekt manželskej lásky, ako sa povznáša citový vzťah medzi manželmi. Autentické manželstvo bude dobre prežívané vtedy, ak sa bude v

ustavičnom ľudskom a citovom raste usilovať ostať vždy spojené s účinnosťou Božieho slova a s významom krstu. Kristus posvätil Cirkev tým, že ju očistil obmytím vodou, spojeným s Božím slovom. Účasť na Pánovom tele a krvi potom stmeluje – okrem toho, že zviditeľňuje – jednotu, ktorú vytvorila nerozlučná milosť.

A na záver si vypočujme slová sv. Pavla Filipanom: „Pán je blízko“ (Flp 4, 5). Myslím, že sme pochopili, že Pán je v našom živote blízko práve cez Božie slovo a cez sviatosti. Prosme ho, aby sa nás táto jeho blízkosť čoraz viac dotýkala v našom vnútri a aby sa tak zrodila radosť, tá radosť, ktorá je prítomná tam, kde je Ježiš skutočne blízko.

Vatikán (10. decembra, RV)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/kristus-je-pociatkom-
novych-ludskych-dejin/](https://opusdei.org/sk-sk/article/kristus-je-pociatkom-novych-ludskych-dejin/) (01.04.2026)